

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๓๓/๒๕๖๐

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๓๒/๒๕๖๐

วันที่ ๑๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐

เรื่อง สมามองค์การพิทักษ์รัฐธรรมนูญไทย และนายศรีสุวรรณ จรรยา (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ว่า นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ใช้อำนาจในการเสนอและอนุมัติ/อนุญาตให้มีการจัดซื้อจัดจ้าง - สะสมอาวุธยุทโธปกรณ์ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๒ ไม่สอดคล้องต่อมาตรา ๕๒ อันมีผลต่อการกระทบหรือละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ตามมาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า สมามองค์การพิทักษ์รัฐธรรมนูญไทย และนายศรีสุวรรณ จรรยา (ผู้ร้อง) อ้างว่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ภายหลังจากการเข้ายึดอำนาจการปกครองของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) จนถึงปัจจุบัน กระทรวงกลาโหมโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบในการจัดซื้อจัดหา และสะสมอาวุธยุทโธปกรณ์ราคาแพงเป็นจำนวนมากให้กับกองทัพเรือ กองทัพอากาศ และกองทัพบก ทั้งที่ประเทศไทยไม่ได้อยู่ในภาวะล่อแหลมหรือมีความเสี่ยงจะเกิดภาวะสงครามแต่อย่างใด และจากการที่กองทัพอากาศขออนุมัติโครงการจัดซื้อเครื่องบินฝึกนักบินขับไล่เบื้องต้น T-50TH จากสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) จำนวน ๘ ลำ

- ๒ -

มูลค่ารวมจำนวน ๘,๕๕๗ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ นั้น ได้มีประชาชนจำนวนมากออกมากัดค้านโครงการดังกล่าวผ่านสื่อสารสนเทศเนื่องจากมีความไม่เหมาะสมหลายประการ ซึ่งกระทรวงกลาโหมและคณะรัฐมนตรีได้มอบหมายให้โฆษกกองทัพอากาศแถลงการณ์กรณีดังกล่าวต่อสื่อมวลชนว่าสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้รัฐต้องมีกำลังทหารไว้เพื่อป้องกันประเทศ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่กำหนดให้กองทัพต้องมีหน้าที่ในการเตรียมกำลังและป้องกันราชอาณาจักร ผู้ร้องทั้งสองอ้างว่าคำแถลงการณ์ดังกล่าวนี้ ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญโดยมีเหตุผล ดังนี้

๑. นับแต่หลังยุคสงครามเย็นเป็นต้นมา (ค.ศ. ๑๙๕๑ - ปัจจุบัน) เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงเกิดกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการเชื่อมโยงถึงกันทุกด้าน เกิดการแข่งขันกันทางการค้ามากกว่าการแข่งขันกันสะสมอาวุธ เพราะประชาชนย่อมต้องพึ่งพาการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ กระทรวงกลาโหมและรัฐบาลหลังสงครามเย็นจึงได้มุ่งเน้นการลงทุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นหลัก แต่ภายหลังการยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) งบประมาณของกระทรวงกลาโหมกลับเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการจัดซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ของเหล่าทัพโดยไม่คำนึงถึงการรักษาวินัยทางการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัดตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๒ บัญญัติไว้ การใช้อำนาจดังกล่าวจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

๒. การจัดซื้อเครื่องบินฝึกนักบินขับไล่เบื้องต้น T-50TH ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๒ เพราะบทบัญญัติดังกล่าวบัญญัติให้รัฐต้องมีกำลังทหารไว้เพื่อป้องกันประเทศ ซึ่งไม่ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มีการซื้อเครื่องบินดังกล่าวไว้เพื่อป้องกันประเทศแต่อย่างใด อีกทั้งการเตรียมกำลังตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๕๓ กำหนดให้เฉพาะชายที่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายมีหน้าที่ต้องเข้ารับการเกณฑ์เพื่อรับราชการทหารด้วยตนเองทุกคน อันถือได้ว่าเป็นการเตรียมกำลังไว้ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๒ บัญญัติไว้แล้ว ดังนั้น การจัดซื้อเครื่องบินของกองทัพอากาศดังกล่าว จึงไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๒

๓. การที่กองทัพอากาศกล่าวอ้างว่าหน่วยงานของรัฐซึ่งรวมถึงกองทัพอากาศต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศและความผาสุกของประชาชนโดยรวมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคสอง นั้น เป็นการกล่าวอ้างที่ไม่ครบถ้วนเพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยซึ่งไม่ใช่เป็นของกองทัพอากาศ หรือของกระทรวงกลาโหม หรือของรัฐบาลฝ่ายบริหาร แต่เพียงฝ่ายเดียว ดังนั้น การที่กองทัพอากาศต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญนั้น จึงควรที่จะต้องพิจารณาและปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๓ ประกอบมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ ด้วย

๔. การที่กองทัพอากาศกล่าวอ้างว่าการจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ โดยเฉพาะกรณีการจัดซื้อจัดหาเครื่องบิน T-50TH เป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๒ นั้น ผู้ร้องเห็นว่า มาตรา ๕๒ บัญญัติให้รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ ไม่ใช่ให้รัฐต้องจัดให้มีการซื้อเครื่องบิน T-50TH แต่อย่างใด ประกอบกับปัจจุบันเป็นยุคไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นยุคที่ใช้การทูตและการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพในการรักษาบูรณภาพแห่งอาณาเขตสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิ และผลประโยชน์ของชาติความมั่นคงของรัฐ ไม่ใช่การสะสมอาวุธ

๕. ส่วนที่อ้างว่าการจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๕ นั้น เห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยหลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผล หลักความโปร่งใส การมีขั้นตอนที่สามารถตรวจสอบได้ และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แต่การจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพต่าง ๆ นั้น ประชาชนทั่วไปไม่สามารถตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ของกองทัพได้ นอกจากนี้ การอ้างว่าการจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์เป็นไปตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม พ.ศ. ๒๕๕๕ นั้น เห็นว่า กระทรวงกลาโหมไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดยุทธศาสตร์ตามที่พระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ บัญญัติไว้แต่อย่างใด

นอกจากนี้ผู้ร้องทั้งสองยังอ้างว่า โครงการจัดหาเรือดำน้ำ S26T จากสาธารณรัฐประชาชนจีนของกองทัพเรือ (ทร.) จำนวน ๒ - ๓ ลำ วงเงินจำนวน ๓๖,๐๐๐ ล้านบาท ที่กระทรวงกลาโหมเสนอ

- ๔ -

เรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาขออนุมัติก่อนนี้ผูกพันข้ามปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๖ รวมถึงอีกหลายโครงการนั้น ได้มีหลายหน่วยงาน อาทิ กระทรวงการคลัง สำนักงานงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ขอให้ทบทุนโครงการดังกล่าว ทั้งนี้ แม้การจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ ให้กับกองทัพจะมีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์การทหารของประเทศ แต่ด้วยข้อจำกัดด้านการคลังและการนำงบประมาณไปใช้ในการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ มากขึ้น เห็นควรที่คณะรัฐมนตรีจะชะลอโครงการดังกล่าวออกไปจนกว่าเศรษฐกิจจะแข็งแกร่งและสถานการณ์การคลังจะเอื้ออำนวย กรณีดังกล่าวจึงชี้ให้เห็นว่ากระทรวงกลาโหมและคณะรัฐมนตรีไม่ได้ให้ความสำคัญต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๒ ประกอบการใช้จ่ายเงินอย่างไม่ระวางของรัฐบาลเป็นเหตุให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับการก่อหนี้สาธารณะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งรัฐบาลต้องก่อหนี้สาธารณะในแต่ละปีงบประมาณเพื่อสนับสนุนรายจ่ายในการดำเนินงานภาครัฐ และในที่สุดรัฐบาลก็ต้องหาทางออกโดยการขึ้นภาษีกับประชาชน

ดังนั้น การที่นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เสนอพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ และนำงบประมาณแผ่นดินจำนวนมหาศาลไปใช้ในการจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ราคาแพงเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาที่เข้ามาบริหารประเทศ ทำให้ประเทศไทยมีปัญหาสะสมของหนี้สาธารณะเพิ่มมากขึ้นอย่างเป็นประวัติการณ์ ส่งผลให้การใช้จ่ายงบประมาณในการดูแลสวัสดิภาพ ความเป็นอยู่ของประชาชน การพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ได้รับผลกระทบเป็นลูกโซ่ กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพด้านการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๔ กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพด้านสาธารณสุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๕ และกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในการที่จะมีหรือใช้ระบบสาธารณสุขปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๖ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่านายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมใช้อำนาจในการเสนอและอนุมัติ/อนุญาตให้มีการจัดซื้อจัดจ้าง - สะสมอาวุธยุทโธปกรณ์ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๒ ไม่สอดคล้องต่อมาตรา ๕๒ อันมีผลต่อการกระทบหรือละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ตามมาตรา ๕๔ มาตรา ๕๕ และมาตรา ๕๖ หรือไม่

- ๕ -

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

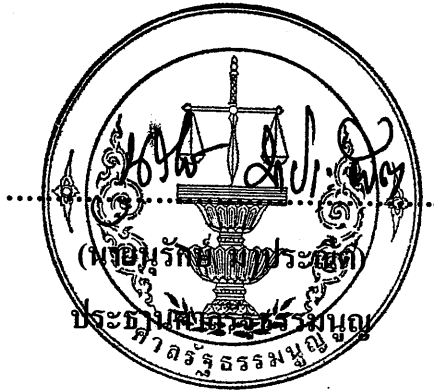
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคล ซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมี คำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องทั้งสอง กล่าวอ้างว่าถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพจากการที่นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารได้กำหนดนโยบายหรือโครงการที่อาจไปกระทบต่อสิทธิและ เสรีภาพของผู้ร้องทั้งสองและขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในการเสนอพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ และนำงบประมาณแผ่นดินไปใช้ในการจัดซื้อจัดหาอาวุธยุทโธปกรณ์ ราคาแพงเป็นจำนวนมากตลอดเวลาที่เข้ามาบริหารประเทศ ทำให้ประเทศมีปัญหาสะสมของหนี้สาธารณะ เพิ่มขึ้น ส่งผลให้การใช้จ่ายงบประมาณในการดูแลสวัสดิภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและ การพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ ได้รับผลกระทบเป็นลูกโซ่นั้น กระทั่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพด้านการศึกษา ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๔ กระทั่งกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพด้านสาธารณสุขตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๕ และกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในการที่จะมีหรือใช้ระบบสาธารณสุขปกคั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๖ รวมทั้งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๒ หรือไม่ นั้น เห็นว่า บุคคลที่จะใช้สิทธิ ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำใดละเมิดต่อสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญ คุ้มครองไว้หรือไม่ นั้น จะต้องเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ด้วย แต่ข้อเท็จจริงตามคำร้องเป็นเพียงการคาดการณ์หรือแสดงความไม่เห็นด้วยในการดำเนินการตามนโยบาย ของรัฐบาลผู้ร้องทั้งสองจึงไม่ใช่บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพจากการดำเนินการตามนโยบาย ของรัฐบาล กรณีจึงไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้ พิจารณาวินิจฉัยได้

- ๖ -

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๓ -

(คำสั่งที่ ๓๓/๒๕๖๐)

(นายจรูญ ภัคศิรนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายชัย ชลวร)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ